

Sivistysvaliokunta
Asiantuntijalausunto 11.10.2016
HE 134/2016 vp Hallituksen esitys
eduskunnalle valtion talousarvioksi
vuodelle 2017

Ammatillisen koulutuksen kehittäminen vaatii panostuksia

Säästöt ja reformi haastavat osaamisen

Ammatillisen koulutuksen rahoitus on supistunut vuoden 2013 jälkeen. Vuonna 2017 ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus on 331 miljoonaa euroa eli 19,5 % alhaisempi kuin vuonna 2013. Määrällisesti suurin 190 miljoonan euron leikkaus tulee 2017, mikä heikentää koulutuksen saavutettavuutta.

Ammatillisen koulutuksen reformin ongelma on, että rahoitusta leikataan ensin ja muutoksen mahdollistava lainsäädäntö muuttuu vasta 2018. Reformin edut näkyvät vasta vuosien päästä.

Työllistymisen parantamiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi koulutuksen järjestäjät pyrkivät huolehtimaan peruskoulun päättävän ikäluokan kouluttamisesta.

AMKE on kesällä 2016 selvittänyt 20 suurimman koulutuksen järjestäjän toimenpiteet säästöjen toteuttamiseksi. Kolme neljäsosaa ei leikkaa aloituspaikkoja vuonna 2017, koska koulutukselle on kysyntää. Aloituspaikkoja vähennetään lähinnä alenevan väestökehityksen alueilla, missä vähennyksiä on tehty jo pidempään. Kaikki kyselyyn osallistuneet koulutuksenjärjestäjät korostivat, että ovat koordinoineet alueen nuorisotakuun veloitteen toteutumisen.

Samalla ammatillisen koulutuksen tehtävänä on tuottaa työelämälle osaamista, jota työpaikoilla tarvitaan nyt ja tulevaisuudessa. Tänä vuonna ammatillisen koulutuksen aloittavat ovat työelämässä 2060-luvulle asti. Keskeyttäminen ja työllistyminen ovat ongelmia, jotka tarvitsevat reformia ja uutta pedagogiikkaa. Koulutuksen järjestäjät ovat ilmaisseet halukkuutensa tähän kehittämistyöhön. Mittavien säästöjen vuoksi kehittäminen on erittäin haastavaa, tehdä samaan aikaan parempaa ja nopeammin, mutta halvemmalla. AMKE on ehdottanut säästöjen kohtuullistamista ja jaksottamista, jotta työ mahdollistuisi paremmin.

Sivistysvaliokunta
Asiantuntijalausunto 11.10.2016
HE 134/2016 vp Hallituksen esitys
eduskunnalle valtion talousarvioksi
vuodelle 2017

Ammatillinen pedagogiikka kaipaa päivitystä

Perusopetuksen kehittämisen varjoon on jäänyt, että ammatillisen koulutuksen reformi haastaa perinteisen opettajuuden. Rahoituksen supistuminen ja lainsäädännön muutokset vaativat toimintatapojen uudistumista.

Koulutuksen järjestäjien johdon ja henkilöstön on osallistuttava ammatillisen pedagogiikan uudistamiseen. Ulkopuoliset hankkeet tai osaamisen ulkoistaminen eivät ole riittävää. Yksittäisten henkilöiden täydennyskouluttamisen sijaan tarvitaan muutosjohtamista esim. perusopetuksen vertaismentoroiden tapaan.

AMKE toteaa, että myös koulutuksen digitalisaatiota on edistettävä kokonaisuutena. Digitalisaation ytimeen kuuluu, että samat teknologiset ratkaisut ja alustat ovat käytettävissä eri sektoreilla. Yhteiskunnan rahoituksella ei saa tukea siloutuneita ratkaisuja. Digitalisaatio ei noudata kansallisen koulutusjärjestelmän rajoja.

Maahanmuuttajien koulutus vaatii pedagogiikka

Ammatillinen koulutus kantaa suuren vastuun turvapaikan saavien kouluttamisesta. Tämä vaatii henkilöstöltä uutta osaamista, joten opetustoimen henkilöstökoulutuksen rahoitusta kohdennettava ammatillisten opettajien koulutukseen.

Sote-ratkaisussa opiskelijahuolto tukemaan oppimista ja yhteisöä

Opiskelijahuolto on vaarassa tipahtaa sote-uudistuksen ja ammatillisen koulutuksen reformin välimaastoon. Ammatillisen koulutuksen reformin valmistelussa on opiskeluhoillon laajuutta, kattavuutta ja järjestämistä pohdittu nykytilan valossa. OKM:n valmistelussa ei ole huomioitu sote-ratkaisun jälkeistä tilannetta riittävästi. Lisäksi rahoitusmallissa on auki se, miten erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat huomioidaan.

AMKE korostaa, että 1.8.2014 voimaanastuneessa oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa linjattua yksilöllistä ja yhteisöllistä opiskelijahuoltoa ei saa erottaa toisistaan ja opiskelijahuolto tulee määritellä lähipalveluksi, jotta sen toteuttaminen osana oppilaitosyhteisöä on turvattua. Opiskelijahuolto ei ole

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Sivistysvaliokunta
Asiantuntijalausunto 11.10.2016
HE 134/2016 vp Hallituksen esitys
eduskunnalle valtion talousarvioksi
vuodelle 2017

vain terveyspalvelu vaan erityisesti ammatillisella toisella asteella sen merkitys terveyseroja kaventavana ja syrjäytymistä ehkäisevänä tulee huomioida.

Lisätietoja:

toimitusjohtaja Petri Lempinen, petri.lempinen@amke.fi, p. 040-766 7805

Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE ry on 87 koulutuksen järjestäjän valtakunnallinen yhdistys. Jäsenemme kouluttavat yli 90 % kaikista ammatillisen koulutuksen opiskelijoista. Ammatilliseen koulutukseen osallistui vuonna 2015 noin 325 000 opiskelijaa, jotka suorittivat yli 74 000 tutkintoa. Yhteiskunta rahoittaa ammatillista koulutusta noin 2 miljardilla eurolla ja se työllistää yli 25 000 henkilöä.